

Bijlage: Overzicht van EU-dossiers met ruimtelijke impact

Ter uitvoering van de motie-Meindertsma c.s. (21 maart 2005, Eerste Kamer, 2004-2005, XXI-A, 1) onderzoekt VROM de impact van EU-beleid en -regelgeving op de Nederlandse ruimtelijke ordening. De motie vraagt onder meer om kennis over EU-beleid met ruimtelijke impact te vergaren, te bundelen en deze aan het werkveld ter beschikking te stellen. Dit om eventuele spanningen tussen (voorstellen voor) EU-beleid en gewenste ruimtelijke ontwikkelingen in ons land te voorkomen of te verhelpen. Hierbij treft u een eerste overzicht aan van ruimtelijk relevante dossiers.

Dit overzicht van EU-dossiers met (mogelijk) gevolgen voor de Nederlandse ruimtelijke ontwikkeling is gedestilleerd uit de wetgevings- en werkprogramma's van de Europese Commissie. Het is besproken in de Rijksplanologische Commissie (RPC).

Dossiers staan in het overzicht indien zij tot wetgeving (kunnen) leiden. Hierbij gaat het dan om die gevallen waarin nog beïnvloeding van de besluitvorming mogelijk is. Afgeronde dossiers met een ruimtelijke impact zoals de Vogel- en Habitatrichtlijn of de Nitraatrichtlijn zijn daarom niet opgenomen. De grote politieke kaderstellende dossiers (Lissabonstrategie, Gothenburgstrategie) zijn opgenomen, omdat zij de inhoud van veel sectoraal beleid over een langere periode beïnvloeden.

De mogelijkheden om met oog op het Nederlands belang de beleids- en besluitvorming in 'Europa' te beïnvloeden, zijn groter naarmate initiatieven voor beleid en regelgeving zich bevinden in een vroeger stadium van beleidsvorming. Vroegtijdige signalering vereist inzicht in de werkplannen en activiteiten van de Directoraten-Generaal van de Europese Commissie. Dit 'pré-stadium' gaat zonder onderbreking over in de zogenoemde 'expertfase', waarin expertwerkgroepen een discussiestuk (Groenboek) of beleidsstuk (Witboek) opstellen. Vervolgens begint met het aanbieden van een officieel voorstel door de Europese Commissie aan de Europese Raad van Ministers de besluitvormende 'raadsfase'. Na vaststelling van beleid door de Europese Raden en bij veel beleidsvelden ook het Europees Parlement (co-decisieprocedure) begint de implementatiefase, waarin de Lidstaten de richtlijnen in de eigen regelgeving incorporeren.

In het overzicht wordt beknopte informatie geboden over de fasering, de voortgang, de aard van het dossier, alsmede over de ruimtelijke impact en over de betrokkenheid van departementen en lagere overheden bij de afstemming van de desbetreffende belangen bij het voorbereiden van het Nederlandse standpunt over de lopende beleidsdossiers.

Het bijgaand overzicht is een eerste proeve, die in de komende periode in samenwerking met de andere betrokken departementen verder zal worden verbeterd. Daarbij is afgesproken om bij het vaststellen van de ruimtelijke impact van EU-dossiers de tekst van het fiche van de BNC (interdepartementaal overleg ter Beoordeling van Nieuwe Commissievoorstellen), indien reeds beschikbaar, als uitgangspunt te nemen. De beoordeling van de ruimtelijke impact van EU-dossiers zal meer structuur krijgen door bespreking in het maandelijks overleg van de contactpersonen voor ruimtelijke ontwikkeling en Europese samenwerking van de in de RPC vertegenwoordigde departementen.

Overzicht van EU-dossiers met ruimtelijke impact

Dossier	Fase	Voortgang	Aard	Impact	Betrokken overheden
Politieke kaders					
Lissabonstrategie en nationale kaders SEC (2005) 518	Implementatiefase	Jaarlijks evaluatie in de voorjaarsraad van regeringsleiders Uitwerking in 3-jaarlijks nationaal actieprogramma 2008-2010	EU moet de meest duurzame en concurrerende kenniseconomie ter wereld zijn in 2010. Aan dit doel bijdragen door versterking van de territoriale cohesie binnen de EU	'Lissabon' beïnvloedt de inhoud van de nationale kaders, beleidsnota's en uitvoerings-programma's. Ruimtelijke uitwerking in zogenaamde Rotterdam-agenda voor territoriale cohesie	EZ dossierhouder VROM en BZK betrokken
Agenda 2007/ Financiële perspectieven COM (2004) 101	Vastgesteld	Herziening 2008/2009	Kader voor de uitgaven van de EU, van belang zijn doelstellingen 1a concurrentiekracht 1b cohesie (structuurfondsen) 2 beheer van natuurlijke hulpbronnen;	Discussie over richting gemeenschappelijk landbouw- en cohesiebeleid; Mogelijkheid om nationaal-ruimtelijke beleidsdoelen in te passen en hiervoor middelen uit de Financiële Perspectieven te reserveren	FIN/Buza dossierhouders VROM en BZK betrokken

Dossier	Fase	Voorgang	Aard	Impact	Betrokken overheden
Herziening Duurzaamheidsstrategie (European strategy on Sustainable Development; SDS) (Gothenburgstrategie) COM (2005) 658	SDS eind 2005 gepubliceerd voor de huidige Europese Commissie	Opgepakkt door Oostenrijks voorzitterschap en presentatie van aangepast stuk op Europese Raad van juni 2006	Voortzetting van Gothenburg strategie 2001. Belangrijke prioriteiten hebben betrekking op 'greener cars' en energie-efficiency	Politiek kaderstellend Verband met nationale duurzaamheidsstrategie	VROM (IZ) dossierhouder
Cohesie Strategische richtsnoeren (Community Strategic Guidelines) voor het cohesiebeleid ter ondersteuning van groei en werkgelegenheid COM (2005) 0299	Raadfase afgerond	Vastgesteld door door het Europees Parlement in oktober 2006	Expliciete aandacht voor de ruimtelijke dimensie van EU-cohesiebeleid; prioriteit voor de versterking van de aantrekkingskracht van regio's en steden van de lidstaten Drie prioriteiten: - innovatie, kennis en ondernemerschap - attractieve regio's en steden - werkgelegenheid	Hoge, politiek kaderstellende impact Strategische richtsnoeren geven de richting aan nationale strategieën en uitvoeringsprogramma's Mogelijkheid doelen Nota Ruimte in te passen: steun voor platteland, kansen voor grensoverschrijdende samenwerking en infrastructuur	EZ dossierhouder VROM en BZK betrokken

Dossier	Fase	Voortgang	Aard	Impact	Betrokken overheden
cohesie Nationale en internationale uitvoeringsprogramma's	In voorbereiding	Aan de orde na vaststelling van de strategische richtsnoeren en het nationaal strategisch referentiekader, verwacht 2007; programma's worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Europese Commissie	Programma's binnen: - Doelstelling 2 (Europees geld voor nationale projecten) gericht op het vergroten van de concurrentiekracht van attractieve regio's en steden; - Doelstelling 3 (Europees geld voor internationale projecten, voorheen INTERREG) richt zich op territoriale samenwerking in grensoverschrijdend, transnationaal en interregionaal verband	Hoge directe impact Financiële gevolgen voor projecten in het kader van het cohesiebeleid doelstelling 2 en 3, mogelijk ook voor (grensoverschrijdende) infrastructuur	EZ en VROM dossierhouders voor bepaalde programma's VROM betrokken bij de overige programma's BZK betrokken bij programma's doelstelling 2 en doelstelling 3
Evaluatie (mid-term review) van het EU-Cohesiebeleid	(pré-)expertfase	Aangekondigd in de 'Territorial State and Perspectives of the European Union' (TSP EU), de ruimtelijke analyse waarop de Europese ministers van ruimtelijke ordening in mei 2007 een territoriale agenda zullen vaststellen in het kader van de Rotterdam-agenda voor territoriale cohesie. Tevens van belang voor de stedelijke ontwikkeling en de bestuurlijke inrichting (impact van structuurfondsen) Verwacht in 2009	Het Europese cohesiebeleid beoogt de economisch, sociale en territoriale samenhang van Europa te vergroten. Doel is het faciliteren van duurzame economische groei. Het cohesiebeleid kan gevolgen hebben voor het Nederlands ruimtegebruik.	Hoge directe en indirecte impact Mogelijk kansen voor ruimtelijke projecten in sterke economische regio's als het cohesiebeleid zich meer gaat richten op versterking van de reeds krachtige regio's in Europa (naast traditioneel het versterken van zwakke regio's)	EZ dossierhouder VROM betrokken, BZK betrokken

Dossier	Fase	Voorgang	Aard	Impact	Betrokken overheden
<p>Milieu</p> <p>Thematische strategie Luchtkwaliteit/ Kaderrichtlijn luchtkwaliteit</p> <p>COM (2005) 446</p>	<p>Raadsfase</p>	<p>Milieuraad van 9 maart heeft raadsconclusies aangenomen met betrekking tot de thematische strategie.</p> <p>Milieuraad van 27/6 heeft Nederlands verzoek voor derogatie verworpen</p> <p>Fins voorzitterschap streeft naar een politiek akkoord met betrekking tot de richtlijn op de Milieuraad van oktober 2006</p>	<p>Raadconclusies leggen geen verband tussen (Europees) bronbeleid en nationale maatregelen en kwaliteitsnormen; herziening regelgeving luchtkwaliteit; toevoeging PM2,5-norm en beperkte derogatiemogelijkheid (5 jaar);</p> <p>af trek stoffen van natuurlijke oorsprong; regelgeving overal op nationaal grondgebied van toepassing</p>	<p>Hoge directe impact</p>	<p>VRM dossierhouder</p> <p>Interdepartementale coördinatie en bestuurlijk overleg</p>
<p>Kaderrichtlijn Water/ grondwaterrichtlijn/ prioritair stoffen</p> <p>RL 2000/60/EG/ COM (2003) 550/ COM(2006)-397</p>	<p>* Kaderrichtlijn: implementatiefase * Grondwaterrichtlijn: raadsfase (2^e lezing) * prioritair stoffen: raadsfase</p>	<p>Prioritaire stoffen op de agenda van het Fins voorzitterschap</p>	<p>Kwalitatieve doelstellingen voor de waterkwaliteit kunnen het halen van de normen bemoeilijken. Meervoudig ruimtegebruik, afkoppeling en infiltratie van (licht verontreinigde) waterstromen met als doel water in een gebied vast te houden, liggen gevoelig in relatie tot de Kaderrichtlijn.</p>	<p>Hoge directe impact</p> <p>Nederland zal vanwege hoge milieudruk grote problemen hebben om aan kwalitatieve normen te voldoen; bij niet voldoen aan normen mogelijk beperkingen voor het ruimtegebruik.</p> <p>VRM en V&W onderzoeken de ruimtelijke impact van de Kaderrichtlijn nader met betrokkenheid van LNV, IPO, VNG en UvW.</p>	<p>V&W dossierhouder</p> <p>VRM betrokken; Interdepartementale coördinatie en bestuurlijk overleg</p>

Dossier	Fase	Voortgang	Aard	Impact	Betrokken overheden
Milieu Thematische strategie Bodem/ kaderrichtlijn COM (2002) 179	Raadstfase	Commissievoorstel op 21 september 2006 uitgegaan	Gebruik bodem bepaalt ruimtelijke ontwikkelings-mogelijkheden	Hoge directe impact Standpunt verkennende notitie (SVN) vastgesteld in de Ministerraad. Nederland is geen voorstander van een (bindende) richtlijn en acht proportionaliteitstoets negatief	IPO dossierhouder VROM betrokken (IZ, DGR, DGM) Interdepartementaal en interbestuurlijk dossierteam
Thematische strategie Duurzaam gebruik van natuurlijk hulpbronnen COM (2005) 670	Raadstfase	Flins Voorzitterschap streeft naar Raadskonclusies in de Milieuraad van oktober 2006	Duurzaam gebruik van ruimte kan leiden tot bescherming van natuurgebieden, grote wateren en landschappelijk waardevolle open ruimten	Indirecte impact Mogelijk ruimtelijke gevolgen voor natuurgebieden, grote wateren en landschap; grensoverschrijdende dimensie	BuZa dossierhouder VROM betrokken (IZ, DGM) Interdepartementale coördinatie
Hoogwaterrichtlijn COM (2005) 16	Raadstfase (2 ^e lezing)	Politiek akkoord op de milieuraad van 26/27 juni	Preventie van overstromingen beïnvloedt ruimtelijke inrichting gebied	Directe impact In kaart brengen overstromingsrisico's en opstellen stroomgebieds-plannen; ruimte voor water reserveren	V&W dossierhouder VROM betrokken; BZK betrokken

Dossier	Fase	Voortgang	Aard	Impact	Betrokken overheden
<p>Milieu</p> <p>Thematische strategie voor behoud en bescherming van het mariene milieu/richtlijn</p> <p>COM (2005) 504</p>	Raadsfase	Thematische strategie en richtlijn worden samen behandeld; streven is een politiek akkoord op de Milieuraad van december 2006	Doel is te komen tot een 'goede milieutoestand'; instelling Europese mariene regio's en internationale samenwerking; verplichting tot opstellen nationale strategie om goede milieutoestand te bereiken, inclusief programma, monitoring en rapportage	Directe impact Bescherming van het mariene milieu in het Noordoost-Atlantisch gebied is al afdoende geregeld door de lidstaten; mogelijke richtlijn zal veelal bestaand Nederlands beleid versterken, maar is van groot belang voor het Noordzeebeleid en leidt mogelijk tot een verhoging van administratieve lasten	V&W dossierhouder VROM betrokken (IZ, DGR) Interdepartementaal dossierteam
<p>Groenboek maritiem beleid</p> <p>COM (2006) 275</p>	Raadsfase	Groenboek formeel vastgesteld op 7 juni Interdepartementaal circuit is gestart inclusief een jaar van consultatie met stakeholders	Brede, integrale visie op zee- en kustbeleid. Aandacht voor concurrentiekracht van maritieme sectoren als vervoer, visserij, energie, toerisme en voor bescherming van het mariene milieu.	Groenboek breed van opzet, precieze ruimtelijke gevolgen nog onduidelijk; mogelijke inzet van de structuurfondsen	V&W dossierhouder VROM betrokken (IZ, DGR) Interdepartementaal dossierteam
<p>Groenboek adaptatie klimaatverandering</p>	>PM<	Aangekondigd in het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2006	>PM<	>PM<	>PM<

Dossier	Fase	Voortgang	Aard	Impact	Betrokken overheden
Transport Programma voor de bevordering van kustvaart (Short Sea Shipping) COM (2003) 155	Expertfase	Najaar 2006 vaststelling van het programma verwacht Initiatief door Nederland geagendeerd	Wegnemen fysieke belemmeringen voor korte vaart in scheepvaartroutes, havens en procedures. Streven is verlaging van administratieve lasten	Directe impact Mogelijke kansen voor concurrentiepositie van Nederlandse havens	V&W dossierhouder VROM betrokken (IZ, DGM)
Bevordering van het gebruik van binnenvaarwegen (Inland waterways) COM (2006) 6	Raadsfase	Mededeling van de Europese Commissie, 8-9 juni 2006	Promotie andere vervoersconcepten voor weg-, rail- en luchtvervoer	Directe impact Mogelijke kansen voor mainport Rotterdam en binnenvaarthavens; mogelijk effecten voor het gebruik van waterwegen	V&W dossierhouder VROM betrokken (IZ, DGM)
Groenboek stedelijk transport	Expertfase	Groenboek voorzien voor 2007, zoals genoemd bij het verschijnen van de evaluatie (mid-term review) van het witboek transport	Inhoud nog grotendeels onbekend	Mogelijk kansen op het gebied van stedelijke distributie en vervoersmanagement en stedelijk milieu	V&W dossierhouder VROM betrokken; BZK betrokken

Landbouw	Herziening Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) COM (2003) 23	(pré-)expertfase	Tussentijdse herziening (mid-term review) voorzien voor 2008	Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid is van grote betekenis voor het beleid op het gebied van plattelandsonwikkeling	Hoge indirecte impact	LNV dossierhouder VROM betrokken (IZ, DGM, DGR) Interdepartementaal en interbestuurlijk dossiersteam
Gezondheid	Groenboek voor bevorderen van gezonde voeding en lichaamsbeweging: een Europese dimensie voor de preventie van overgewicht en chronische ziekten COM (2005) 637	Raadsfase	Mededeling van de Europese Commissie, 8 december 2005	Stelt mede eisen aan de beschikbaarheid en inrichting van ruimtelijke functies	>PM<	>PM<